

ZPRÁVY

ČESKOSLOVENSKÉ
SPOLEČNOSTI
ENTOMOLOGICKÉ

PŘI ČSAV

ZDENĚK KOLEŠKA

SEZNAM BIOGRAFIÍ ČS. ENTOMOLOGŮ

SEZNAM BIOGRAFIÍ
ČESKOSLOVENSKÝCH ENTOMOLOGŮ

(ENTOMOLOGOVÉ NEŽIJÍCÍ)

I

ZDENĚK KOLEŠKA

POKRAČOVÁNÍ

11

Zprávy Čs. společnosti entomologické při ČSAV, Praha, 25, 1989

P A D Ě R A Adolf

P

nar. - zemř.

Národnost česká. Zaměstnanec cukrovaru. Entomolog-amatér. Z Čech uveden v Entomologen Adressbuch W. Junka, Berlin, 1905.

Pracoval v cukrovaru ve Vrdech u Čáslavi v Čechách. V entomologii se zabýval sběrem i studiem brouků (Coleoptera) i motýlů (Lepidoptera).

P A Ď O U R Antonín

nar. 1845 - zemř. 1.III.1873.

Národnost česká. Studující medicíny - MUC. Přírodovědec, entomolog.

Studoval lékařství na pražské univerzitě a působil jako asistent v přírodovědeckém závodě Václava Friče v Praze.

V entomologii se zabýval sběrem a studiem hmyzu řádů Hymenoptera, Diptera, Orthoptera, Neuroptera a Hemiptera. Byl zkušeným entomologem a jeho odborné znalosti byly velmi rozsáhlé. Připravoval kritický seznam všech v jeho době v Čechách zjištěných druhů, příslušejících k uvedeným řádům hmyzu. K dokončení a vydání jeho práce vzhledem k předčasnému úmrtí však nedošlo.

B i o g r a f i e :

Anonym: MUC Paďour Antonín zemřel. Vesmír, 2., 1873, p. 144.

P A L Á S E K Jakub, Ing.

nar. 25.VII.1894 v Ivanovicích na Hané - zemř. 19.III.1980 v Olomouci. Národnost česká. Komisař státní výzkumné stanice pro ochranu rostlin v Opavě a Olomouci, vědecký pracovník. Fytopatolog a entomolog. Členem Čs. spol. ent. od r. 1929. Za ČSR uveden v Entomologen Adressbuch A. Hoffmanna, Vídeň, 1930.

Studoval na hospodářské škole v Přerově, odkud po maturitě přešel na Vysokou školu zemědělskou v Brně, kde studoval v letech 1920-1923 a získal titul zemědělského inženýra. Po studiích vstoupil do služeb Zemského výzkumného ústavu zemědělského v Brně, kde byla počátkem dvacátých let zřízena fytopatologická sekce. Byl přidělen do Státní výzkumné stanice zemědělské v Opavě ve služební funkci komisaře. Jako fytopatolog a entomolog tu působil v letech 1923-1937. Na tomto pracovišti zpracoval informativně odbornou práci "Význam ochrany rostlin a dosavadní činnost agendy fytopatologické při Státní výzkumné stanici

zemědělské v Opavě", která byla zveřejněna v Almanachu Spolku čsl. inženýrů v Moravské Ostravě v r. 1926. V r. 1938 přešel ve stejné služební funkci do Státní výzkumné stanice zemědělské v Olomouci a pracoval tu do roku 1951. V letech 1951-1955 působil jako odborník užitě entomologie v nově zřízeném olomouckém Výzkumném ústavu zelinářském. V roce 1955 odešel do důchodu, ale na podzim r. 1962 nastoupil znovu do práce jako vědecký pracovník katedry zoologie přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého. Zde pokračoval ve své oblíbené práci entomologa. V době svého působení na zoologické katedře pořídil pro výukové účely velice podrobnou srovnávací sbírku hmyzu, pomáhal studentům při determinaci hmyzu a účinně je vedl při zpracovávání jejich diplomových prací. Rovněž se na tomto pracovišti úspěšně zapojil do práce na státním výzkumném úkolu "Výzkum regulace vývoje a populační dynamiky u hmyzu". Entomologie byla hlavním Paláskovým zájmem od jeho studentských let. Byl výborným determinátorem-koleopterologem a velmi dobře se orientoval i v jiných řádech hmyzu. Oblastí Paláskových sběratelských cest a exkurzí byla především Morava, Slezsko a zčásti i Slovensko. Nejvíce sbíral na Opavsku a Olomoucku, v roce 1934 ve Vysokých Tatrách. Během života shromáždil jedinečnou soukromou sbírku nejrozličnějších řádů hmyzu, obsahující přes 200 tisíc exemplářů, kterou využívali ke svému studiu četní entomologičtí odborníci. Kvalitními sbírkami zástupců různého hmyzu vybavil J. Palásek v době svého důchodového odpočinku i mnohé školy olomouckého okresu. Pro prodromové zpracování mravenců poskytl své myrmekologické sběry RNDr. M. Záleskému. Části Paláskovy sbírkové kolekce jsou zastoupeny v entomologických sbírkách některých čs. muzeí. Sbírkou řádu Hymenoptera v rozsahu 2500 čs., řádů Heteroptera, Homoptera, Odonata v rozsahu cca 1000 ex. a řádu Coleoptera v rozsahu 9500 ex. je uložena ve Vlastivědném ústavu v Olomouci. Sbírkou řádu Diptera v rozsahu 1950 ex. je uložena v Moravském muzeu v Brně. Sbírkou řádu Coleoptera v rozsahu 600 ex. je uložena ve Slovenském národním muzeu v Bratislavě. Paláskovy hymenopterologické sběry byly zařazeny též ve sbírce blanokřídlého hmyzu bývalého Státního výzkumného ústavu pro ochranu lesů v Praze-Dejvicích.

B i o g r a f i e :

Bičík V.: Ing. Jakub Palásek osmdesátníkem. Živa, r. 22., č. 5., 1974, p. 180.

Novák B.: Zum achtzigsten Geburtstag von Dipl.Ing. Jakub Palásek. Acta Entomologica Bohemoslovaca, 72., 1975, p. 62-63.

P A L K O V I Č Juraj

nar. 27.II.1769 v Rimavskej Bani - zemř. 13.VI.1850 v Bratislavě. Národnost slovenská. Spisovatel, filolog, kulturní pracovník, vydavatel, organizátor slovenského kulturního života.

Základní školu navštěvoval v Rimavskej Bani, později studoval na školách v Ozďanech a Dobšíně (1782-1786). V letech 1786-1790 studoval na evangelickém lyceu v Šoproni a 1792-1794 na univerzitě v Jeně. Působil jako vychovatel a od roku 1803 byl profesorem na evangelickém lyceu v Bratislavě. Byl významným organizátorem literárních setkání obrozeneckých literátů a osvětových shromáždění lidu. Vedle svých literárních prací psal a překládal osvětovo-zdravotnicko-přírodovědná díla pro široké vrstvy lidu. Pro tu dobu významnou byla jeho vlastivědná učebnice pro slovenské školy "Známost vlasti" (1804, Bratislava). V letech 1805-1848 vydával lidové kalendáře, které byly velmi oblíbené. Byly v nich otištěny i některé jeho články obsahující rady, jakými způsoby a prostředky možno hubit hmyzí škůdce na polních plodinách. Jsou to např. "Kadidlo proti housenkám" (1805), "Prostředek proti mravenčům" (1807), "Nový prostředek proti housenkám" (1807) a jiné.

B i o g r a f i e :

Encyklopédia Slovenska, IV. Sv. N-Q (Palkovič J., p. 252). Veda, Bratislava, 1980.

Bolfík J.: Juraj Palkovič. Materiály z konf. při příležitosti 200. výročí narodenia. Bratislava, Obzor, 1971, 109 pp.

Kraus C.: Juraj Palkovič. Priekopníci našej súčasnosti. Bratislava, 1969, p. 24-34.

Tibenský J. a kol.: Biobibliografie přírodních, lékařských a technických věd na Slovensku do r. 1850 (Palkovič J., p. 485-486). Matice Slovenská, Martin, 1976.

B i b l i o g r a f i e :

Gaedike R., Smetana O.: Ergänzungen und Berichtigungen zu W. Horn und S. Schenkling: Index Litteraturae Entomologicae, Seria I., die Weltliteratur über die gesamte Entomologie bis inklusive 1863. Teil II., L-Z. In: Beiträge zur Entomologie, Bd. 34., 1984, No. 1., p. 202.

nar. 19.XI.1799 v Praze - zemř. 23.XI.1873 ve Františkových Lázních. Národnost německá. Lázeňský lékař, zdravotní rada. Přírodovědec-entomolog. Od roku 1851 člen Přírodovědeckého spolku LOTOS v Praze a člen císařské Leopold-Karolinské německé přírodovědecké akademie. Od r. 1862 člen německého přírodovědeckého spolku v Brně (Naturforschenden Vereins in Brunn) a člen entomologického spolku ve Štětíně. Nositel rytířského kříže Královského saského řádu Albrechta.

Středoškolské vzdělání získal studiem na Malostranském gymnáziu v Praze. Lékařské studium začal na pražské lékařské fakultě, odkud v r. 1821 přešel na lékařskou fakultu univerzity ve Vídni. Zde studium dokončil a promoval dne 13.VI.1825. V létě r. 1826 začal konat svou letní lékařskou praxi ve Františkových Lázních a provozoval ji dále i v následujících letech. V zimním období bydlel v Aši. V r. 1835 se ve Františkových Lázních usadil trvale. Vedle své práce lázeňského lékaře působil ve funkci dohlížejícího lékaře nad studněmi a léčebnými prameny a prováděl průzkum geologicko-mineralogické povahy půdy, z níž vytékají. Stejně aktivně ohledával rozsáhlá rašeliniště františkolázeňského okolí a přispíval k jejich využití jako léčebných prostředků.

Entomologií se začal vážně zabývat již v době svých studií ve Vídni, kde se též seznámil s některými entomologickými badateli. Byli to zejména Vincenz Kollar - kustod vídeňského zoologického muzea, Karl Franz Anton Schreibers - přednosta c.k. vídeňského muzea a inspektor Anton Ziegler, kteří jej zaučovali, podporovali a byli jeho přáteli. V roce 1825 napsal a publikoval svou první entomologickou práci, v níž popsal dva nové Carabidy (vyd. J. G. Heubner, Wien, 1825). Po svém nástupu do Františkových Lázní a během doby padesáti let, kdy v tomto městě žil a působil, věnoval se Palliardi s obdivuhodnou pílí přírodovědeckému průzkumu celého Chebska. Entomologické bádání a průzkumy byly jeho nejmilejší zálibou, neméně důkladně se však zabýval i pozorováním ornitologickým, jehož výsledek v r. 1852 shrnul do spisu o českém ptactvu "Systematische Uebersicht der Vögel Bohmens". Konal četné sběratelské vycházky v oblasti Chebska, Karlovarska a Mariánských Lázní a v letech 1830-1860 vykonal též řadu zahraničních sběratelských cest po Německu, Maďarsku a Štýrsku. Svou rozsáhlou přírodovědecko-sběratelskou činností Palliardi nashromáždil bohaté sběry přírodnin, z nichž zejména sbírky hmyzu a rostlin byly nejrozsáhlejší. Byly často navštěvovány různými domácími i zahraničními badateli a naopak Palliardi byl ve velmi čilém vědeckém styku s přírodovědci z Německa, Anglie,

Skandinávie aj. (např. v r. 1853 byl v písemném styku s kustodem c.k. zoologického kabinetu ve Vídni Johannem Angelo Ferrarim, v r. 1867 s entomologem prof. G. Kraatzem v Berlíně).

Další Palliardiho zájmovou oblastí bylo studium pavouků (Araneida), kterému, zvláště v posledních letech života, věnoval mnoho pozornosti a času.

B i o g r a f i e :

Anonym: Úmrtí - Dr. Palliardi. Vesmír, r. 3., 1874, p. 60.

Anonym: Dr. Anton Alois Palliardi. Fürstl. Reuss-Schleizischer Medizinalrath und Badesarzt zu Kaiser-Franzensbad. Leopoldina, 9., 1873-1874, p. 98-99.

B i b l i o g r a f i e :

Index Litteraturae Entomologicae. Serie I., Bd. 3., p. 910.

Leopoldina, 9., 1873-1874, p. 99.

P A P O U Š E K Josef

nar. - zemř. 1944 v Třebčíně.

Národnost česká. Entomolog-amatér, koleopterolog.

Žil a působil v Třebčíně na Moravě. V entomologii se zabýval sběrem a studiem brouků (Coleoptera). Své sběry prováděl na Prostějovsku a Olomoucku. Byl jedním ze sběratelských partnerů a entomologických přátel známého moravského entomologa Miloslava Kudly v Olomouci.

P A Ř Í Z E K Alexius Vincenc, PhDr.

nar. 10.XI.1748 v Praze - zemř. 15.IV.1822 v Praze.

Národnost česká. Doktor filosofie a theologie, pedagogický spisovatel, ředitel hlavní školy v Praze.

Od mládí vyrůstal v dominikánském klášteře, kde získal první vzdělání. V roce 1765 vstoupil do dominikánského řádu a vystudoval v něm filosofii a theologii v Brně a v Praze. V Praze byl po studiích posvěcen na kněze a nabyt doktorát filosofie, k němuž později získal i doktorát theologie. Krátce působil jako kazatel v Praze a katecheta na řádové škole v Jablonném, odkud byl povolán za katechetu zpět do Prahy. V roce 1780 byl přeložen na pražskou německou školu malostranskou, odkud v r. 1783 odešel a byl ustanoven ředitelem nové školy v Klatovech, kterou rychle povznesl k dobrým pedagogickým výsledkům. Později byl znovu povolán do Prahy a ustanoven ředitelem školy malostranské, kde úspěšně působil až do své smrti.

disciplin uveřejnil v časopisech několik vědeckých příspěvků a řadu prací didaktických. Nejvýrazněji přispěl k vyučování přírodopisu svými pracovními učebnicemi: "Blíž k přírodě - přírodopisné vyučování na národních školách" (1927), "Přírodopis pro jednoroční učební kurzy" (1927), "Přírodopis pro měšťanské školy" (1927), "Přírodopis pro obecné školy" (1928). Působil jako tajemník Komise pro standartizaci učebních pomůcek a své zkušenosti z této činnosti vyložil ve spise "Přírodovědecká experimentální technika" (1937).

Pro entomologii má Jan Pastejřík význam jako jeden z prvních dipterologů České entomologické společnosti po jejím založení. Sběry prováděl v Praze i v pražském okolí, na zbraslavské Závisti, v okolí Houšky, Brandejsa n. Lab. a četně i na jiných místech v Čechách. Dipterologické příspěvky uveřejňoval v prvních ročnících Časopisu Č. spol. ent. a pro příklad možno uvést jeho nejznámější práci "Příspěvek k otázce: Co jsou červíci v houbách" (1905). V letech 1906-1907 zpracoval dva doplňky ke Kowarzewu Seznamu českých dipter. Dále napsal "Nové mouchy pro Čechy" (1907), "Metamorphosa dvou Dipter" (1907), "Metamorphosa některých Dipter" (1908) a jiné práce. Byl jedním z nejdéle žijících českých entomologů - dožil se 99 let.

B i o g r a f i e :

Ottův slovník naučný (Pastejřík J., p. 923). Dodatky, IV/2., 1937, Praha.

Masarykův slovník naučný (Pastejřík J., p. 551). V. díl, 1931, Praha.
Pedagogická encyklopedie (Pastejřík J., p. 303). II. díl, 1939, Novina, Praha.

Štraus J.: Ant. Vimmer a Jan Pastejřík učitelé přírodních věd. Krajský pedagogický ústav, 1973, Praha, 110 pp.

B i b l i o g r a f i e :

Freund L.: Die Literatur über die Insekten Böhmens. Diptera. (Pastejřík J., p. 26). Zeitschrift des österreichischen Entomologen Vereines, Wien, 1917.

Rozkošný R.: Bibliography of Diptera in Czechoslovakia 1758-1965 (Pastejřík J., p. 119-120). Univerzita J. E. Purkyně v Brně, 1971.

P A Š E K Vladislav, RNDr

nar. 22.VIII.1926 v Aši - zemř. 7.XI.1954 v Praze.

Národnost česká. Vědecký pracovník. Entomolog. Členem Čs. spol. ent. od roku 1947. Členem Čs. zoologické společnosti od roku 1949.

Studoval na gymnáziu v Českých Budějovicích, kde mu studium přerušila nacistická okupace a byl totálně nasazen do ostravských dolů. Po osvobození v r. 1945 dodatečně složil maturitu a v r. 1946 začal studovat na přírodovědecké fakultě Karlovy univerzity v Praze. Studium úspěšně dokončil a v únoru 1952 byl promován doktorem přírodních věd. Studoval při zaměstnání, protože od roku 1949 byl zaměstnán ve Výzkumném ústavu lesního hospodářství v Banské Štiavnici, kde nejprve pracoval v odboru ochrany lesa a později v odboru lesnické biologie.

O biologické disciplíny se zajímal od raného mládí, kdy studoval botaniku, hydrobiologii, ornitologii a entomologii, ke které měl nejbližší vztah. Od roku 1946 se zabýval studiem obtížné a hospodářsky významné skupiny hmyzu - mšicemi (Aphidoidea), kterým se v té době nikdo jiný u nás nevěnoval. V průzkumu mšic vykonal velmi mnoho významné badatelské práce, zejména na Slovensku. Popsal větší počet nových druhů mšic a uveřejnil práce o mšicích na jehličnatých stromech, což bylo i tématem jeho disertační práce. Monograficky zpracoval mšice na jehličnanech pod názvem "Vošky našich lesných dřevin I." (SAV, Bratislava, 1954), druhý díl této práce o mšicích na listnatých stromech zůstal bohužel pouze v nedokončeném rukopise. Československé lesnické praxi prokázal cennou pomoc entomologickými pracemi o hmyzích škůdcích lesních školek a kultur, především o pilatce borové, bejlmorkách a škodlivých motýlech na lesních dřevinách. V posledních letech života se začal věnovat studiu složitého a hospodářsky velmi důležitého oboru - biocenologii, kde zejména jeho znalosti půdního hmyzu jej stavěly na místo předního odborníka. Velký význam má jeho průzkum mšic čeledě Lachnidae, k jejichž studiu získal materiál Lachnid z celého světa. Napsal práce: "Československé vošky z čeledě Lachnidae (Homopt., Aphid.). Faunistický přehled" (1952), "Příspěvek ke klasifikaci středoevropských Lachnidů (1953) a "Cinaria doncasteri sp.n. a dva další zajímaví zástupci čeledi Lachnidae" (1953).

Sbírka V. Paškem shromážděných brouků (Coleoptera) ze Slovenska (Žitný ostrov, okolí Banské Štiavnice) ve 26ti ent. krabicích je uložena v Polovníckém múzeu v Antolu.

B i o g r a f i e :

Anonym: + RNDr. Vladislav Pašek. Ročenka Čs. spol. ent., 52., 1955, p. 224.

Patočka J.: Za Dr. Vladislavem Paškem. Zoologické a entomologické listy, 4., 1955, p. 104-106.

Patočka J.: Za RNDr. Vladislavem Paškem. Věstník Čs. zool. spol., 19., 1955, p. 97-98.

B i b l i o g r a f i e :

Zoologické a entomologické listy, 4., 1955, p. 105-106.

Smetana O.: Entomologická bibliografie Československa 1951-1960 (Pašek V., p. 75, 76, 126, 142, 175, 207, 287). Academia, Praha, 1969.

P A T E J D L Josef, JUDr.

nar. 30.XII.1878 Hromnice u Plzně - zemř.

Národnost česká. Právník, politik, legionář. Entomolog-amatér.

Obecnou školu a gymnázium vychodil v Plzni. V letech 1899-1900 absolvoval školu pro záložní důstojníky v Plzni a po ukončení vojenské služby vystudoval právnickou fakultu v Praze. Promoval a diplom doktora práv získal 18.II.1908. Od roku 1913 začal působit v Plzni jako advokát. V první světové válce byl na ruské frontě zajat a od roku 1915 se aktivně zúčastnil organizování čs. legií v Rusku. Po návratu do vlasti pokračoval v advokátní praxi v Plzni a ve veřejném životě působil v r. 1919 jako I. náměstek starosty města Plzně. Od roku 1920 pracoval v kanceláři presidenta republiky jako referent pro Slovensko a Podkarpatskou Rus. V roce 1921 byl zvolen předsedou čs. obce legionářské a za tuto organizaci byl též poslancem v parlamentu.

V entomologii se J. Patejdl zabýval sběrem, studiem a faunistikou brouků (Coleoptera) a motýlů (Lepidoptera). Aktivně spolupracoval s plzeňským lepidopterologem Josefem Částkou a své sběry prováděl převážně v plzeňském okolí a na dalších lokalitách západních Čech. Údaje o Patejdlově sbírce nejsou známy.

B i o g r a f i e :

Kulturní adresář ČSR, II. roč., 1936, Praha (Patejdl J., p. 395).

Navrátil M.: Almanach čs. právníků (Patejdl J., p. 328), Praha, 1930.

Masarykův naučný slovník (Patejdl J., p. 556-557). V. díl, Praha, 1931.

P Á T E K Jan

nar. 1828 v Raškovicích na Moravě - zemř. 1872 v Praze.

Národnost česká. Učitel, školský pracovník, spisovatel a přírodovědecký publicista.

Po studiích gymnázia a filosofie v Brně byl asistentem přírodopisu a hospodářských nauk na brněnském učitelském ústavu. Odtud v r. 1854 přešel na brněnskou normální školu v Minoritů, kde byl ustanoven ředitelem. V r. 1863 byl jmenován školním radou a v r. 1869 povolán do Prahy do funkce školního inspektora pro české národní školy.

Zabýval se přírodovědou a jako přírodovědecký publicista, vedle německých spisů (např. *Lehrbuch des Seidenbaues*. Brünn, Winiker, 1851) psal ve vztahu k entomologii české práce o včelách, o ochraně ovocných stromů proti hmyzím škůdcům a o pěstování bource morušového. Jeho zásluhou bylo i to, že jako školní inspektor přispěl svým vlivem k vydání několika přírodopisných knih jiných autorů. Z jeho vlastních prací měly význam: "Učební kniha o hedvábnictví" (Brno, 1860) a "Pěstování stromů morušových a bourců" (1869).

B i o g r a f i e :

Ottův slovník naučný (Pátek J., p. 313), díl 19., Praha, 1902.

B i b l i o g r a f i e :

Index Litteraturae Entomologicae, Serie I., Bd. 3., (Pátek J., p. 919-920). Berlin-Dahlem, 1928.

Index Litteraturae Entomologicae, Serie II., Bd. 3., (Pátek J., p. 248). DDR, Berlin, 1968.

P A U L J a r o s l a v

nar. 11.X.1857 v Litomyšli - zemř. 29.XII.1914 v Praze.

Národnost česká. Středoškolský profesor, botanik, entomolog. Členem Č. spol. ent. od r. 1908. Od roku 1894 zakládajícím členem Klubu přírodovědeckého v Praze.

Působil jako profesor na I. c.k. reálném gymnáziu v Praze, Spálené ulici, odkud později přešel na českou vyšší dívčí školu v Praze. Byl aktivním členem Klubu přírodovědeckého, kde byl v r. 1886 zvolen kustodem. Zabýval se převážně botanikou, ale v mladších letech se též aktivně věnoval sběru a studiu motýlů (Lepidoptera). Floristicky i entomologicky sbíral na různých místech Čech a v zahraničí ve Východních Alpách.

B i o g r a f i e :

Anonym: Úmrtí - Prof. Jaroslav Paul. Časopis Č. spol. ent., 11., 1914, p. 72.

Klásterský I., Hrabětová A., Duda J.: Botanikové na českém a moravském území od nejstarších dob. (Paul J., p. 140). Zprávy Čs. spol. pro dějiny věd a techniky při ČSAV, č. 14-15, 1970.

P A V L Í K Gabriel

nar. 1818 - zemř. 1882.

Národnost slovenská. Duchovní. Včelař a včelařský publicista. Čestný člen Uherského včelařského spolku v Budapešti.

Pracovně působil jako farář v Palárikově. Byl prvním slovenským včelařem v bývalém Uhersku, který začal včelařit na rozebiratelném díle podle Dziedziona. Jako známý včelařský praktik svoje poznatky uveřejňoval v odborných časopisech. Pořádal též odborné včelařské přednášky, které nejčastěji konal ve svém včelíně. Patřil mezi významné slovenské pokrokové včelaře - praktiky.

B i o g r a f i e :

Milla J.: Včelářský naučný slovník (Pavlík G., p. 155). Příroda, Bratislava.

P A V L Ů Jan

nar. 16.XII.1906 v Králíkách - zemř. 6.II.1983 v Králíkách.

Národnost česká. Vedoucí pracovník v tkalcovně, ředitel Městského muzea v Králíkách. Entomolog-amatér, koleopterolog. Členem Čs. spol. ent. od roku 1945. Člen ornitologické společnosti v Praze.

Vychodil německou a měšťanskou školu v Králíkách, kde též později pracoval v textilním průmyslu. Byl zaměstnán jako vedoucí pracovník pro těžkou techniku v tkalcovně hedvábí v Králíkách.

Jeho dobrovolnou činností byla aktivní práce Městském muzeu v Králíkách, které vybudoval a kde od roku 1960 byl ředitelem. Zasloužil se o přírodovědeckou expozici, pro kterou z velké části sám nasbíral a shromáždil materiál.

O entomologii měl zájem od mladých let, kdy jako amatér sbíral brouky hlavně v okolí Králíků a na Moravě. Významný odborný přínos pro jeho další entomologickou činnost měla spolupráce s předním čs. entomologem prof. Janem Roubalem, se kterým byl ve stálém styku od roku 1946 až do jeho smrti. Byl s ním na četných sběratelských exkurzích v pražském i králíckém okolí, získal od něho bohatý koleopterologický studijní materiál i potřebnou studijní literaturu. Specializoval se na studium čeledí Cryptophagidae a Lathrididae, jejichž druhy byl po získání srovnávacího materiálu a odborného přehledu schopen determinovat. Část své koleopterologické sbírky (cca 14.000 exemplářů) odprodal ještě za života Krajskému muzeu v Hradci Králové a ponechal si pro svou další entomologickou práci jen kolekci čeledi Cryptoph gidae. Prováděl

faunistický průzkum králického okolí a Králického Sněžníku, ale často s jinými entomology jezdil i na jiné významné lokality v celé ČSSR. V Časopise Čs. spol. ent. publikoval své práce "Dva druhy rodu *Cryptophagus* Herbst (Col., *Cryptophagidae*) nové pro Čechy" (1958), "Nálezy dvou vzácných druhů kovaříkovitých (Col. *Elaterridae*) v ČSSR" (1964). Více prací publikoval z oboru ornitologie.

P A X Ferdinand Albin, PhDr.

nar. 26.VII.1885 Dvůr Králové n. L. - zemř. 1.III.1942 Vratislav. Národnost německá. Univerzitní profesor, kustod muzea. Botanik, zoolog, entomolog. V roce 1905 uveden v *Entomologen Adressbuch* W. Junka, Berlin a v letech 1921 až 1930 v *Entomologen Adressbuch* A. Hoffmanna, Vídeň.

Vystudoval přírodní vědy ve Vratislavi, kde později působil na univerzitě jako profesor botaniky a zoologie. Zastával též funkci kustoda vratislavského muzea. Vědecky zpracoval a publikoval řadu botanických i zoologických prací. Z botaniky např. "*Schlesiens Pflanzenwelt*" (Jena, 1915). V zoologii od počátečních prací o systematice Anthozoi (korálnatců), přešel k všeobecným studiím faunistickým, zoogeografickým a ochranářským. Samostatně uveřejnil práce "*Tierwelt Schlesiens*" (Jena, 1921) a "*Bibliographie der schlesischen Zoologie*" (Vratislav, 1930).

V entomologii se zabýval studiem a faunistikou motýlů (*Lepidoptera*), fosilním hmyzem a zoogeografií. Jeho práce se zčásti dotýkaly i faunistiky naší vlasti, především spis o Krkonoších o názvu "*Die Tiere des Riesengebirges*" (1915). Podal v něm informaci o hmyzí zvířeně rašelinných jezírek na Bílé louce pod Studničnou horou a o hmyzu mezi klečí na vysoké horské pláni. Jeho práce o Krkonoších obsahuje dosti nepřesností a nedoložených dat, je však významná tím, že obsahuje obšírný seznam literatury. O motýlech rodu *Parnassius* Latr. napsal práce "*Das Aussterben der Gattung Parnassius in den Sudeten*" (*Zool. Annal.*, 6., 1915), "*Über das Aussterben von Parnassius apollo in den Sudetenländern*" (Wien, *Ann. d. Natur. Hofmus.*, 1919). Na našem území sbíral v Krkonoších, v okolí Turnova a Žacléře. Hojně též sbíral v Karpatech na Slovensku, odkud zpracoval práci "*Geographische Verbreitung und Rassenbildung des Apollofalters in den Karpathen*" (*Zeitschr. wiss. Insektenbiol.*, 11., 1915). Jeho sběry prováděné ve Slezsku byly podkladem k jeho pracím o entomofauně Slezska.

B i o g r a f i e :

Ottův slovník naučný (Pax F. A., p. 495). Dodatky IV/2., 1937, Praha.

B i b l i o g r a f i e :

Index Litteraturae Entomologicae, Serie II., Bd. 3., (Pax F. A., p. 253). DDR, Berlin, 1968.

Rozkošný R.: Bibliography of Diptera in Czechoslovakia 1758-1965. (Pax F. A., p. 121-122). Univerzita J. E. Purkyně v Brně, 1971.

P A Z S I C Z K Ý Eugen (Jenő), Judr.

nar. 5.V.1876 v Rajci - zemř. 1919.

Národnost maďarská. Státní úředník. Entomolog-amatér, lepidopterolog. Tajemník Přírodovědného spolku Župy Trenčanské.

Po vychození obecné školy pokračoval ve studiu na gymnáziích v Žilině a v Levoči. Po maturitě studoval na právnické fakultě, kde dosáhl titulu doktora práv. Pracoval pak na různých místech jako právník ve státní službě. V roce 1907 přišel do Trenčína, kde pracoval jako právní úředník na uherském královském finančním ředitelství. Po rozpadu Rakousko-uherské monarchie, v době bojů o Maďarskou republiku rad, zahynul Pazsiczký v roce 1919 při pokusu dostat se z Trenčína do Budapešti.

Entomologií se začal zabývat už jako gymnazista a svůj zájem věnoval motýlům (Lepidoptera). V Trenčíně se plně rozvinula jeho entomologická činnost. Stal se členem přírodovědeckého spolku a v letech 1909-1911 působil jako jeho tajemník. Pazsiczký se významně zasloužil o lepidopterologický výzkum Slovenska. V roce 1910 publikoval ve spolkové ročence svou nejvýznamnější práci věnovanou slovenským motýlům "Seznam motýlů Trenčínské Župy - Adatok Trencsénvármegye lepkefaunájához". Jeho další lepidopterologické práce, které publikoval převážně v maďarském časopise Rovartani Lapok uváděly zprávy o zajímavých nálezech nebo o pozorování z bionomie motýlů. Větší rozsah má jeho práce z roku 1916 ("Négy hét a vrátnai völgyben"), ve které referuje o výsledku svých výzkumů na území Malé Fatry, kam podnikl výzkumnou cestu spolu s entomologem J. Lacem. Vedle lepidopterologického výzkumu věnoval Pazsiczký pozornost též studiu těch řádů hmyzu, které se v té době zařazovaly pod tzv. Pseudoheuroptera a Neuroptera (byly to řády Psocoptera, Plecoptera, Ephemeroptera, Odonata, Trichoptera, Neuroptera a Mecoptera). I o tomto hmyzu vydal v r. 1914 práci o názvu "Adatok Trencsénvármegye recésszárnú rovarainak faunájához". V práci je uveden seznam druhů zjištěných Pazsiczkým a jeho spolupracovníky (K. Bran-

číkem, J. Lacem, V. Feketem a J. Kardosem) na území Trenčínské Župy.

V další činnosti se věnoval i národopisnému výzkumu a vydal zajímavou a v jeho době ojedinělou práci o hmyzu v uherských příslovích a pořekadlech "Az izeltlábuakra vonatkozó magyarországi babonák" (1914). Jako tajemník Přírodovědeckého spolku Trenčínské Župy uvedl v ročence z let 1908-1910 informativní článek "Naše spolkové sbírky - Egylet gyűjteményeink" a do časopisu Rovartani Lapok napsal v roce 1916 biografickou studii o životě a práci přírodovědce Dr. Karola Brančíka.

B i o g r a f i e :

Okáli I.: Přírodovědný spolk Župy Trenčianskej a jeho prínos k entomologickému výzkumu Slovenska (Pazsiczky E., p. 31-33). Zborník referátov zo seminára k 100. výročiu založenia Prírodovedného spolku Župy Trenčianskej a múzea v Trenčíne. Trenčín, 1977.

B i b l i o g r a f i e :

Hrubý K.: Prodrómus Lepidopter Slovenska (Pazsiczky E., p. 69-71, p. 73). SAV, Bratislava, 1964.

Zborník referátov zo seminára k 100. výročiu založenia Prírodovedného spolku Župy Trenčianskej a múzea v Trenčíne (Pazsiczky E., p. 36-37). Trenčín, 1977.

P E C K A Bohumil, JUDr.

nar. 12.XI.1861 v Novém Městě n. Met. - zemř. 15.I.1925 v Jičíně. Národnost česká. Právník, státní úředník. Včelař a zemědělský publicista.

Působil ve funkci přednosty okresní politické správy v Jičíně. Za svou dobrou a aktivní činnost získal titul ministerského rady.

Vedle svých správních pracovních povinností se věnoval zálibě včelařské a publikoval své včelařské zkušenosti v odborném tisku. V roce 1912 napsal a vydal pro zemědělskou praxi odborný spis o názvu "Ovocnictví, včelařství a zalesňování v politickém okrese Kutnohorském".

B i o g r a f i e :

Masarykův slovník naučný (Pecka B., p. 581). Díl V., 1931, Praha.

P E C K A Emanuel Jaroslav

nar. 17.XII.1853 v Klučenicích - zemř. 15.X.1921 v Praze.

Národnost česká. Městský úředník. Přírodovědec, člen Klubu přírodovědného v Praze.

Žil a působil v Praze, kde vykonával funkci ředitele pražského

městského chudobince. Vedle své existenční činnosti se ve volném čase aktivně zabýval přírodovědou, zejména zoologií, Byl členem Klubu přírodovědeckého v Praze, kde v období let 1877-1891 vykonával funkci jednatele. Za svou dobrou a aktivní práci pro rozvoj klubovní činnosti byl v roce 1891 zvolen zakládajícím členem Klubu.

Jako přírodovědecký publicista věnoval Em. Pecka pozornost též entomologii a publikoval řadu odborných prací o hmyzu v přírodovědeckém časopise Vesmír. Zpracoval a uveřejnil určovací klíče některých broučích čeledí. Pod souhrnným názvem "Klíč k určování českých brouků" uvedl majky (Vesmír, 12/1883), zlatohlávky (Vesmír, 13/1884), hrobaříky (Vesmír, 15/1886). Z dalších jeho publikovaných článků možno uvést "O snovacím ústrojí našich pavouků" (Vesmír, 7/1878), "Čmelové (Mallophaga) teplokrevných obratlovců" (Vesmír, 10/1881), "Roháč obecný (Lycanus cervus Linné) obojetník" (Vesmír, 16/1887) a jiné.

B i b l i o g r a f i e :

Index Litteraturae Entomologicae, Serie II., Bd. 3. (Pecka E. J., p. 255). DDR, Berlin, 1986.

P E Č Í R K A Jaromír, MUDr.

nar. 19.IV.1864 v Praze - zemř. 13.III.1933 v Dubí u Teplic. Národnost česká. Lékař, generál zdravotní služby čs. armády. Přírodovědec, entomolog-koleopterolog. Zakládající člen Č. spol. ent. od r. 1904, člen správního výboru Národního muzea v Praze. V letech 1921-1926 za ČSR uveden v Entomologen Adressbuch A. Hoffmanna, Vídeň.

Od roku 1873 navštěvoval pražské akademické gymnázium, odkud po maturitě v r. 1881 přešel studovat medicinu na lékařskou fakultu v Praze. Po úspěšných studiích byl v roce 1887 promován, získal lékařský diplom a vstoupil do služeb v rakouském námořním loďstvu jako fregatní lékař. Podnikl řadu dalekých cest a výprav, mezi nimi také cestu kolem světa. V roce 1895 přestoupil jako lékař k zemské obraně a působil dlouhá léta jako inspektor vojenské zdravotní služby. V letech 1903-1905 působil jako o.k. štábní lékař v Českých Budějovicích a od r. 1906 byl zdravotním šéfem vojenského velitelství v Praze. Po převratu v r. 1918 a ustavení samostatné Československé republiky vstoupil do čs. armády ve funkci generála armádní zdravotní služby a působil též jako přednosta zdravotního oddělení v ministerstvu národní obrany. V roce 1923 odešel do výslužby.

Již od studentských dob měl velkou lásku k přírodě a živý vlastenecký cit, což byly vlastnosti, na kterých měl výchovnou zásluhu jeho

otec, vlastenecký vydavatel známých Pečírkových lidových kalendářů. Dr. J. Pečírka byl rozený přírodovědec a jeho badatelský zájem nejprve upoutala studia botanická a získal v tomto oboru velké znalosti a zkušenosti. Přátelství s významnými entomology osmdesátých a devadesátých let min. stol., především s koleopterologem E. Reitterem, přivedlo Pečírku záhy ke studiu entomologie - řádu Coleoptera. Nejprve věnoval pozornost studiu domácí broučí fauny. Četné koleopterologické průzkumy bohatě rozšířily faunistické poznatky o české krajině. Průzkumy na Šumavě konal v letech 1903-1905, kdy služebně působil v Českých Budějovicích a získané poznatky uveřejnil v práci "Noví brouci pro českou faunu" (Čas. Č. spol. ent., 1/1904, p. 106-109) a (Čas. Č. spol. ent., 2/1905, p. 57-60). Jako zkušený turista a cestovatel konal také četné entomologické exkurze do Alp, Karpat, Sedmíhradska, Albánie, Švýcarska, Uher a Tyrolska, odkud přinášel bohaté sběry pro svou cennou sbírku. Jako speciální obor svého bádání si vybral čeleď kovaříkovitých (Elaterridae), jejichž se stal významným znalcem evropského jména, především oblasti palearktické. Přesto, že byl velmi zkušeným odborníkem, tak jen velmi málo publikoval, v čem mu bránily jeho skromnost a až úzkostlivá svědomitost. O našich čs. kovařících napsal práce "Jsou larvy Elateridů masožravé?" (Čas. Č. spol. ent., 5/1908) a "Vzácní kovařící" (Čas. Čs. spol. ent., 20/1923). Faunistickými údaji o nálezech významných druhů tesaříků přispěl do Katalogu čs. Cerambycidů JUDr. L. Heyrovského z roku 1930. Byl svědomitým determinátorem, který revidoval většinu významných evropských sbírek Elateridů. Jeho zkušenosti v tomto oboru byly velmi bohaté a byl proto osobností i v cizině neobyčejně váženou a ctěnou. Ovládal několik cizích jazyků a měl v entomologických kruzích Evropy řadu osobních přátel. Byl jedním z těch, kdo stáli v r. 1904 u zrodu České společnosti entomologické a kterou při různých zájezdech do ciziny vždy velmi důstojně a imponujícím způsobem reprezentoval. Jako dlouholetý člen výboru a místopředseda Č. spol. ent., věnoval hodně svého času, pozornosti a přízně mladé entomologické generaci, které byl upřímným odborným rádcem i starším přítelem. Řadu let byl též členem Správního výboru Národního muzea v Praze.

K počtě MUDr. Jaromíra Pečírky pojmenovali čeští entomologové některé nové taxony hmyzu jeho jménem. Např. motýla *Dianthoecia caesia* Bkh. a. pečírkai Joukl (1908), střevlíky *Colpoides pečírkai* Jedl. (1931), *Chlaenius pečírkai* Jedl. (1932) a sibiřského krasce *Trachys pečírkai* Obenb. (1925). Pečírkova koleopterologická sbírka, především

Elateridae o rozsahu 14.192 ex. z palearktické oblasti je uložena v entomol. odd. Národního muzea v Praze.

B i o g r a f i e :

Navrátil M.: Almanach českých lékařů (Pečírka Jar., p. 228). Praha, 1913.

Obenberger J.: Za Drem Jaromírem Pečírkou. Čas. Čs. spol. ent., 30., 1933, p. 9-10.

Obenberger J.: Nekrolog - Za generálem Drem Pečírkou. Věda přírodní, 14., 1933, p. 122-123.

Purkyně C.: Generál Dr. Jaromír Pečírka zemřel. Časopis Nár. muz., Odd. přír., 107., 1933, p. 60.

Anonym: MUDr. Jaromír Pečírka - úmrtí. Vesmír, 11., 1932-1933, p. 224.

P E Č Í R K A Josef, Med.Dr.

nar. 11.X.1818 v Jindřichově - zemř. 27.VI.1870 v Praze.

Národnost česká. Lékař, spisovatel, vlastenecký vydavatel, popularizátor přírodních věd.

Gymnazijní a lékařská studia vykonal v Praze, kde se stal v roce 1848 doktorem mediciny. V r. 1849 začal vyučovat přírodopis na pražském staroměstském gymnáziu a roku 1850 byl zvolen mimořádným členem Královské české společnosti nauk a vykonal studijní cestu do Švédska. Od r. 1853 do r. 1856 pak byl profesorem přírodopisu na gymnáziu v Jindřichově Hradci. V roce 1856 odešel ze státní služby do školství, přestěhoval se do Prahy, kde se trvale usadil a cele se začal věnovat literární a vydavatelské činnosti. Jeho spisovatelská a vydavatelská činnost byla velice rozsáhlá a rozmanitá. Od r. 1861 začal vydávat "Národní kalendář", který se stal velmi významným a oblíbeným lidovým čtením. Ve své "Hospodářské knize" psal o životě a chovu včel a z přírodovědy napsal práci "Vypsání živočichův. Třída šestá (Hmyz - Insekten)". Tato práce vyšla ve dvou vydáních: I. vyd. Kronberger Praha, 1849, II. vyd. B. Tempský-Praha, 1863.

B i o g r a f i e :

Ottův slovník naučný (Pečírka J., p. 388). Díl 19., 1902, Praha.

Navrátil M.: Almanach českých lékařů (Pečírka J., p. 227-228). Praha, 1913.

P E J S K A R Jindřich

nar. 5.III.1924 - zemř. 1.V.1979 v Polici n. Metují.

Národnost česká. Dělník. Entomolog-amatér. Členem Čs. spol. ent. při ČSAV od roku 1974.

Pracoval jako montér vodovodů v podniku Východočeské vodovody a kanalizace. Žil a působil v Polici nad Metují.

V entomologii se zajímal o studium motýlů (Lepidoptera). Zaměřil se převážně na sběr a faunistiku motýlů ČSSR.

P E K A R S K Y Paul

nar. - zemř. v Ettlingen, NSR.

Národnost německá. Entomolog-amatér, lepidopterolog. Člen entomologické sekce Přírodovědecké společnosti v Ostravě.

Žil a působil v Ostravě, v roce 1945 přesídlil do Německé spolkové republiky. V entomologii se zabýval sběrem a studiem motýlů (Lepidoptera). V letech 1908-1945 prováděl sběry v Čechách, na Moravě, na Slovensku i v zahraničí. Ve 30. letech aktivně spolupracoval se známým entomologem Jindřichem Kostelníkem při faunistickém průzkumu motýlů Ostravska. Byl též přítelem významného německého koleopterologa Dr. Ad. Horiona. Vypracoval se na specialistu motýlí čeledi Parnassiidae a při svých lepidopterologických průzkumech Slovenska objevil několik nových lokalit jasně červenookého ve Velké Fatře. V roce 1933 zjistil v Liptovských horách, ve výšce 1000 m n.m. (severně od Liptovského Mikuláše) významnou formu noctuidy Luperina zollikofferi F. f. internigrata Warren. Nález publikoval v časopise Ent. Rundschau, 53/1936. Rozsáhlou práci "Parnassius apollo L. in den Karpaten" uvedl v časopise Zeitschrift d. Wiener Ent. Gesellsch., 38-39/1953-54. Lepidopterologickými údaji ze svojí sbírky přispěl do "Prodromu Lepidopter Slovenska" Dr. Karla Hrubého, kde jsou uváděny pod značkou "Pe.".

Pekarského lepidopterologická sbírka o rozsahu cca 7.000 ex. obsahuje zejména Parnassiidae. Ve sbírce je materiál palearktické oblasti, významná však je regionální kolekce motýlů Ostravska. Sbírka je uložena v Městském muzeu v Ostravě.

P E K I N G Franz

nar. - zemř.

Národnost německá. Malíř. Entomolog-amatér, lepidopterolog. Člen německého entomologického spolku v Drínově-Jezeří (Bartelsdorf-Eisenberg) u Jirkova. V roce 1928 uváděn jako člen Entomologen-Bund für

další odborné vzdělání na německé univerzitě v Lipsku, v Ústavu pro šlechtění obilnin ve Svalöfu ve Švédsku a v USA. Studijní pobyt konal též v ústavu Imperial College v Londýně. Po krátkém působení jako gymnaziální suplent byl v letech 1906–1919 zaměstnán v univerzitním ústavu fyziologie rostlin jako adjunkt. Na filozofické fakultě UK se v roce 1911 habilitoval a získal soukromou docenturu pro obor fytopatologie na podkladě obhájené práce "Die pflanzlichen Aktinomykosen" a v roce 1916 též pro obor rostlinné fyziologie. Od r. 1916 do r. 1918 suploval fytopatologii na Vysoké škole zemědělského a lesního inženýrství (VŠZLI) v Praze a v roce 1919 byl povolán jako mimořádný profesor botaniky a přednosta ústavu užitě botaniky na VŠCHT ČVUT, kde působil do roku 1927. V téže roce byl jmenován řádným profesorem zemědělské a lesnické fytopatologie na VŠZLI ČVUT a přednostou stejnojmenného ústavu. Zde působil aktivně s několika přestávkami do roku 1949, kdy byl penzionován.

Do problematiky fytopatologie byly v dřívější době zahrnovány nejen rostlinné choroby, ale i živočišní škůdci poškozující rostliny. Proto jako fytopatolog se prof. Peklo zabýval i některými hmyzími škůdci a ochranou proti nim, především v lesnické ochraně proti chorobám a škůdcům. V r. 1912 se zabýval studiem symbiozy bakterií a mšic a v r. 1916 napsal pro Zemědělský archiv studii "O mšici krvavé" (7/1916). V r. 1933 byl aktivně účasten jako odborný poradce pražského magistrátu při rozhodování o pražských jilmech (*Ulmus* sp.) napadených zhoubnou chorobou grafiozou, jejíž spory roznášejí z churavých jilmů vítr a voda, ale především brouci kůrovci. O této Peklově expertizní činnosti referoval pražský denní tisk v lednu r. 1933 (Polední list 6.1.1933 a 27.1.1933, Večer 28.1.1933). O hálkách působených hmyzem na máku napsal v r. 1916 práci "Z pathologie máku" (Biolog. listy, 5/1916). V roce 1946 v časopise Lesnická práce (25/1946) publikoval obsáhlou práci "Kůrovec *Ips typographus* L. ve světle starších i nových prací o nitro-buněčných symbiontech bakteriových u hmyzu".

B i o g r a f i e :

Prát S.: + Jaroslav Peklo. Preslia, 28., 1956, p. 221–224.

Příhoda A.: Z historie lesnické fytopatologie (Peklo J., p. 7–8). In: Lesnická fytopatologie, SZN Praha, 1959.

Novák J. B.: Prof. dr. Jaroslav Peklo – in memoriam. Ochrana rostlin – Sborník ÚVTIZ, 18., 1982, p. 159–160.

P E R E G R I N Karel

nar. 18.VIII.1861 Hradec Králové - zemř. 1.IX.1942 v Hořicích v Podkrkonoší. Národnost česká. Učitel. Entomolog-amatér. Členem Čs. spol. ent. od roku 1920. V roce 1905 uveden v Entomologen Adressbuch W. Junka, Berlin a v letech 1921-1930 za ČSR uváděn v Entomologen Adressbuch A. Hoffmanna, Vídeň. Byl dopisujícím členem Muzejního spolku v Hořicích v Podkrkonoší.

V letech 1867-1871 vychodil obecnou školu v Hradci Králové, odkud přešel studovat na vyšší hradeckou reálku, kterou ukončil maturitou 4.7.1878. V letech 1878-1881 studoval na o.k. vysokém učení technickém v Praze. Po studiích se věnoval učitelskému povolání. Nejprve působil v letech 1884-1886 jako prozatímní učitel na dvojtřídní obecné škole v Ostroměři a v letech 1886-1895 učil na obecné škole trojtřídní ve Vojicích v okrese Hořickém. Od 1. září 1895 byl jmenován učitelem na měšťanské škole chlapecké v Hořicích, kde byl v roce 1899 pověřen funkcí ředitele. Ředitelem obecné a měšťanské školy chlapecké v Hořicích byl trvale do konce školního roku 1925, kdy odešel do výslužby.

V entomologii Karel Peregrin nejvíce zájmu projevoval o studium motýlů (Lepidoptera), které sbíral ve východních Čechách, především na Hradecku a v okolí Hořic v Podkrkonoší. Do Časopisu Čs. spol. ent. přispíval krátkými faunistickými příspěvky, ze kterých je možno jako příklad uvést: "Nález přástevníka *Pericallia matronula* L. v okolí Hořic" (27/1930), "Naleziště *Parnassius apollo* L. v Pojizeří" (27/1930), "Příspěvek k fauně českých Lepidopter" (27/1930).

P E S C H K E Rudolf

nar. - zemř.

Národnost německá. Entomolog. V roce 1921 za Polsko uveden v Entomologen Adressbuch A. Hoffmanna, Vídeň.

Žil a působil v Polském Těšíně ve Slezsku.

V entomologii se věnoval sběru a studiu motýlů (Lepidoptera). Specializoval se na čeleď Parnassiidae a zabýval se faunistikou motýlů Slezska. Sbíral v Karpatech a ve Vysokých Tatrách. Jeho jméno uvádí H. Sachtleben v doplňcích k práci Nachträge zu "Walther Horn a Ilse Kahle: Über entomologische sammlungen". (In: Beiträge zur Entomologie, Bd. 11., 1961, p. 520). Peschkeova lepidopterologická sbírka o rozsahu cca 2.600 ex. ze střední Evropy, obsahující typový materiál, je uložena ve Slezském muzeu v Opavě.

P E T E R F r a n z

nar. 27.X.1902 - zemř. 30.VII.1927.

Národnost německá. Entomolog-amatér. Člen Entomologen-Bund für die Tschechoslowakische Republik in Teplitz-Schönau.

Žil a entomologicky působil v Tašovicích (Taschwitz) na Karlovarsku.

P E T E R K A V i l é m, Ing., Dr.

nar. 1899 - zemř. 1947.

Národnost česká. Vrchní zemědělský rada, výzkumný včelařský pracovník.

V letech 1935-1943 zastával funkci ředitele Výzkumného ústavu včelařského v Dole u Libčic. Pod jeho vedením byla v ústavu ve spolupráci s dalšími včelařskými odborníky rozvíjena široká výzkumná pracovní činnost. Své výzkumné úkoly Peterka zaměřoval k potřebám včelařské praxe, zejména na výzkum v oboru nemocí a nákaz včel a na plemenný chov i včelařský provoz. V roce 1925 a 1930 podnikl dva studijní zájezdy do Švýcarska, kde studoval otázky plemenného chovu včel. Měl též významný podíl na stycích s představiteli středoevropského včelařství. Spolupracoval s redakcí Českého včelaře a dopisoval i do zahraničních včelařských časopisů. Publikoval mnoho zpráv o výsledcích svých pokusů ve sborníku "Zprávy Svazu výzkumných ústavů zemědělských v Praze". Samostatně vydal řadu knižních prací, z nichž jako příklad možno uvést: "Jak si počínati při výskytu nákazy nosemové a roztočové" (Praha, 1937), "Úplavice, nákaza nosemová a májovka včel" (Praha, 1938), "Nákaza roztočová a její léčení" (Praha, 1941), "O včelomorci, včelí vši a růžkatosti včel" (Praha, 1940), "Hluchá včelí vajíčka" (Přerov, 1940), "O roztočové nákaze a jejím tlumení" (Praha, 1943). Přispíval rovněž do časopisu Včela moravská a psal do včelařských kalendářů. Se spoluautorem J. Svobodou vydal knižní publikaci "Včelařství v kostce" (Praha, 1941).

B i o g r a f i e :

Čižmárik J.: Významní světoví včeláři. Ing. dr. V. Peterka. Včelár, 50., 1976, č. 11. 2 str. obálky + portrét.

P E T R Á Š Jakub

nar. 19.VII.1902 Necpaly nad Nitrou - zemř. 21.X.1937 v Košicích. Národnost slovenská. Středoškolský profesor, přírodovědec. Entomolog. Členem Čs. spol. ent. od roku 1926. V r. 1930 za ČSR uveden v Entomologen Adressbuch A. Hoffmanna, Vídeň.

Vystudoval přírodní vědy na Karlově univerzitě v Praze a od roku 1927 nastoupil místo středoškolského profesora reálného gymnázia v Kláštore pod Znievom. V roce 1933 přešel do Košic, kde působil na dívčím reálném gymnáziu.

V přírodovědě J. Petráše nejvíce zaujala entomologie, v níž plně svůj zájem věnoval myrmekologii. Zabýval se faunistickým průzkumem mravenců Slovenska a sbíral je v letech 1925-1936 na četných slovenských lokalitách. Sbíral v okolí Nových Zámků, Prievidze, Michalovců a Trenčína. Faunisticky zkoumal Zadielskou dolinu i okolí Košic. Zpracoval a pod heslem "Nitranský" poslal v roce 1936 do vypsané soutěže Matici Slovenské v Turčanském Sv. Martině práci o názvu "Prispevok k lokálnému poznaniu mravcov (Formicidae) na Slovensku". Práce nebyla v soutěži odměněna a z pozůstalosti darem od rodiny přešla i s myrmekologickými sběry do majetku entomologa RNDr. Miloše Záleského.

B i o g r a f i e :

Záleský M.: + prof. Jakub Petráš, slovenský myrmekolog. Příroda, 31., 1938, Brno, p. 110-111.

P E T R B O K Jaroslav

nar. 25.X.1881 v Praze - zemř. 14.XII.1960 v Praze.

Národnost česká. Učitel. Přírodovědec, malakolog, speleolog, popularizátor přírodních věd. Člen Klubu přírodovědeckého v Praze od roku 1902. Externí člen Ústředního ústavu geologického v Praze. V roce 1905 z Čech uveden v Entomologen Adressbuch W. Junka, Berlin.

Studoval učitelský ústav, kde vykonal maturitní zkoušku v roce 1902. Byl zapsán jako mimořádný posluchač Karlovy univerzity v Praze a po studiích začal pracovat jako učitel. V letech 1902-1903 učil na škole v Nedomicích u Všetat, odkud byl v roce 1903 přeložen na obecnou školu v Kojeticích, kde učil do roku 1919. V letech 1919-1933 působil jako odborný učitel v Kyjích u Prahy. Byl dlouholetým externím spolupracovníkem zoologického oddělení Národního muzea v Praze, kde aktivně podporoval růst sbírek vlastním sběrem měkkýších ulit a lastur a obětavou prací v muzejní malakologii. Podnikl řadu studijních zahranič-

ních cest, zvláště do balkánských zemí, dále do Palestiny, Sýrie, Iráku, Egypta a na Island.

Entomologií se zabýval v mladém věku (ve svých 24 letech), kdy sbíral a studoval brouky (Coleoptera). Později jej více než hmyz zaujali měkkýši a začal se plně zabývat dlouholetým a soustavně prováděným výzkumem malakozoologickým. Rovněž vynikl v archeologii a paleontologii.

B i o g r a f i e :

Prantl F.: Za Jaroslavem Petrbohem. Živa, 9., 1961, p. 59.

Naučný geologický slovník, II. díl N-Ž (Petrbok J., p. 758). Nakl. Praha, 1961.

P E T R I C S K Ó Jenő

nar. v Čirči, okr. Stará Lubovňa - zemř.

Národnost maďarská. Středoškolský profesor. Přírodovědec, matematik, zoolog, entomolog.

Studoval na gymnáziu v Prešově a filozofii na univerzitě v Budapešti. Diplom gymnaziálního profesora získal v roce 1875, kdy nastoupil jako pomocný profesor v Budapešti a později jako řádný profesor učil na vyšším gymnáziu v maďarském Zomboru. Od 15.3.1881 začal učit jako řádný profesor přírodopisu, zeměpisu a matematiky na vyšším katolickém gymnáziu v Banské Bystrici. Zabýval se odbornou literární činností a celkově napsal v maďarském jazyce tři zoologické práce v letech 1883, 1891 a 1892. V práci z roku 1883 zpracoval faunu Coleopter Banské Bystrice (Adatok Beszterczébánya és vidékének faunájához. Bogarák (Coleoptera) a v roce 1892 zpracoval entomofaunu Banské Štiavnice (Selmeczbánya vidéke állattani tekintetben. Selmeczbánya Monografiája). Petricskovy práce a kritické poznámky k nim uvedl prof. J. Roubal ve svém "Katalogu Coleopter Slovenska a Podkarpatska" I., 1930, na str. 46 a 68.

P E T R O G A L L I Artur

nar. 5.I.1850 v Dolnej Lehote, okr. Brezno n. Hronom - zemř. 14.II. 1894 v Trenčíně. Národnost maďarská. Středoškolský profesor. Přírodovědec, botanik, zoolog, entomolog. Člen a tajemník Přírodovědeckého spolku v Trenčíně.

Gymnaziální studia konal v Trnavě a Banské Bystrici, kde v roce 1868 maturoval. Po skončení univerzitních studií ve Vídni v r. 1871

začal pracovat jako profesor přírodopisu, matematiky a fyziky na gymnáziu v Banské Bystrici, později v Arade a od roku 1885 v Trenčíně. Byl předním členem trenčínského přírodovědného spolku, kde od 1.10. 1885 byl ve výboru zástupcem tajemníka a od 26.10.1886 po dobu osmi let tajemníkem. Patřil k oporám spolkového života, organizoval populární přírodovědecké přednášky, prováděl botanický a zoologický terénní průzkum a uveřejňoval botanicko-zoologické články. Měl velmi široké odborné zájmy a jeho práce měly charakter popisů cest do různých přírodovědecky zajímavých území. V těchto pracích uváděl údaje o různých hmyzích řádech, hlavně o broucích, motýlech, blanokřídlých, dvoukřídlých, křísech aj. Práce publikoval ve Zprávách Trenčínského hlavního gymnázia a v Ročenkách přírodovědného spolku (Jahresheft naturwissenschaftlichen Verein Trenosin Comitatus). Nejrozsáhlejší je práce z roku 1890 o Sitně a jeho okolí, ve které uvedl faunistické údaje o osmi řádech hmyzu (Lepidoptera, Coleoptera, Hymenoptera, Diptera, Heteroptera, Homoptera, Orthoptera a Mecoptera), z nichž nejrozsáhlejší materiál zpracoval o broucích (Coleoptera). Další dvě práce uveřejněné ve výročních zprávách trenčínského gymnázia se rovněž týkají převážně Coleoptera. Faunistické údaje o hmyzu a měkkýších zpracovával z území Trenčínské, Zvolenské a Tekovské župy.

Petrogalli aktivně přispěl svým podílem k floristickému i faunistickému výzkumu Slovenska a jako učitel vzbudil v mnohých svých žácích lásku k přírodě a k vědecké práci. Jedním z jeho žáků byl též pozdější entomolog-koleopterolog, matrikář Josef Laco.

B i o g r a f i e :

Janovszky L.: Petrogalli Arthur. Értesítő a trenoséni Kir. kath. főgymnasium 1893-1894 tanévéről, p. 8-14.

Hrabovec I.: Přírodovědný spolek župy Trenčianskej (1877-1911). (Petrogalli A., p. 48-49). Biologické práce SAV, Vyd. SAV, Bratislava 1960.

B i b l i o g r a f i e :

Index Litteraturae entomologicae. Serie II., Bd. 3. (Petrogalli A., p. 271). DDR, Berlin, 1968.

In: Zborník referátov zo seminára k 100. výročiu založenia Prírodovedného spolku župy Trenčianskej a múzea v Trenčíne. Trenčín, 1977, p. 36.

P E Y L Joseph

nar. - zemř.

Národnost německá. Zahradník. Přírodovědec, fytopatolog, botanik, entomolog. Od roku 1863 člen německého přírodovědeckého spolku v Brně (Naturforschenden Vereines in Brünn).

Působil jako vrchní zahradník zámeckého parku v Kačíně u Kutné Hory. Vedle svého povolání se věnoval studiu botaniky, fytopatologie a entomologie. Shromáždil velký herbář cca 5.000 položek, vzniklý v letech 1865-1875, obsahující velké množství rostlin pěstovaných v zámeckém parku na Kačíně a velkou sbírku hub. Herbář byl J. Peylem původně věnován přírodovědeckým sbírkám gymnázia v Praze-Karlíně, v současné době je uložen ve sbírkách botanického oddělení Národního muzea v Praze.

Jako fytopatolog zkoumal choroby zemědělských a zahradních rostlin a v entomologii se věnoval hmyzím škůdcům. Napsal praktickou příručku "Pilzkunde für Landwirte, Forstmänner, Gärtner und Hausfrauen" (Praha, 1863). V roce 1865 popsal rostlinnou chorobu *Cercosporium polymorphum* Peyl (= *Fusicladium pyrinum*). V roce 1868 vykonal entomologickou exkurzi do Švýcarska a po návratu o jejím výsledku podal zprávu v německém přírodovědném časopise Lotos. Práce má název "Mittheilungen aus meiner Reise durch die Schweiz im Jahre 1868" (Lotos, 19/1869). V časopise Lotos publikoval též práci "Einige physiokratische Beobachtungen" (Lotos, 14/1864).

B i b l i o g r a f i e :

**Index Litteraturae Entomologicae, Serie II., Bd. 3. (Peyl J., p. 273),
DDR, Berlin, 1968.**

P F I S T E R Karel

nar. - zemř.

Národnost česká. Účetní. Entomolog-amatér. Členem Č. spol. ent. byl v letech 1908-1911.

Působil jako účetní knižecího panství ve Zlonicích v okrese Slaný. V entomologii se zabýval sběrem a průzkumem motýlů (Lepidoptera).

P F L E G E R Karel, RNDr.

nar. 4.VIII.1900 v Krkavci u Veselí-Mezimostí - zemř. 30.I.1951
v Praze. Národnost česká. Majitel odborného závodu s přírodninami.
Přírodovědec, zoolog, entomolog. Členem Čs. spol. ent. od r. 1921.

Člen Čs. zoologické společnosti.

Po ukončení středoškolského studia vstoupil jako posluchač přírodních věd na přírodovědeckou fakultu německé univerzity v Praze. V letech 1924-1927 zastával na této univerzitě místo asistenta zoologického ústavu a v roce 1928 byl promován doktorem přírodních věd. V témže roce založil svůj odborný závod s přírodinami a sběratelskými pomůckami v Praze na Smíchově. Byl to vzorný přírodovědecký kabinet, který výrobou učebních pomůcek sloužil všem typům škol, ale byl vyhledáván i odborníky z řad zoologů a entomologů.

Jako studenta střední školy zaujal dr. Pflieger hmyz, zejména brouci (Coleoptera) a motýli (Lepidoptera). Současně se zabýval zajímavým podřádem čmelů (Mallophaga), ektoparazitů, jehož studiu se věnoval velmi aktivně. Významnou byla jeho disertační práce o podřádu Mallophaga z roku 1928, která měla vysokou vědeckou hodnotu. Z dalších jeho prací o tomto podřádu jsou známy příspěvky "Oprava A. G. Frescanova omylu při popisu nových druhů Mallophag" (Čas. Čs. spol. ent., 21/1924) a "Biologie der Mallophagen" (Lotos, 1929). Po dlouhou řadu let konal vědecké exkurze po území Čech a z hlediska entomologa dokonale znal hlavně celé pražské okolí a jižní Čechy, kde hojně sbíral zejména v jižní části Šumavy. Několikrát podnikl delší studijní cesty na Moravu a Slovensko. K počtě dr. K. Pfliegera byl pojmenován nový taxon krasice *Sphenoptera pfliegeri* Obenb. (1926) a forma motýla *Tortrix viridana* L. f. *pfliegeriana* Vlach (1942). Pfliegerova sbírka čmelů (Mallophaga) v rozsahu 21.236 ex. z palearktické oblasti je uložena ve Slovenském národním muzeu v Bratislavě.

B i o g r a f i e :

Havelka J.: + RNDr. Karel Pflieger. Čas. Čs. spol. ent., 48., 1951., p. 141-142.

P F L U G E R Moritz

nar. 11.VI.1870 v Opavě - zemř. 17.VII.1937 v Opavě.

Národnost německá. Učitel. Entomolog-amatér, koleopterolog, lepidopterolog. Člen Přírodovědecké společnosti v Opavě.

Žil a jako učitel působil v Opavě. V entomologii se věnoval sběru a studiu brouků (Coleoptera) i motýlů (Lepidoptera). Sběry a entomologický průzkum prováděl v opavském okolí i na jiných místech ve Slezsku a na Moravě. Po řadu let zastával funkci kustoda Přírodovědecké společnosti v Opavě.

B i o g r a f i e :

Anonym: Nekrolog - Pfluger Moritz. Mitteilungen des Naturwissenschaftlichen Vereins in Tropau, 29., 1938, p. 3.

P F U N D Johann, Med. Dr.

nar. v Hamburgu - zemř. 21.VIII.1876 ve Fášer (Dárfúr) v Súdanu. Národnost německá. Lékař. Přírodovědec, cestovatel, botanik a entomolog. Člen entomologického spolku ve Štětíně.

V letech 1842-1847 působil jako asistent přírodovědeckého oddělení Českého muzea v Praze. Cestoval po Africe a konal lékařskou praxi v Alexandrii. Věnoval se studiu botaniky a entomologie. Kolem roku 1871 byl členem entomologického spolku ve Štětíně. V období svého působení v Čechách prováděl botanické a entomologické sběry v okolí Prahy, v jižních Čechách (Šumava, okolí Třeboně a Týna n. Vlt.).

P I C H L E R Johann

nar. - zemř.

Národnost německá. Entomolog-amatér, koleopterolog.

Žil a působil na Moravě. V entomologii se věnoval faunistice a studiu brouků (Coleoptera). Prováděl průzkum brouků Prostějovska a je známa jeho faunistická práce "Die Coleopteren-Fauna von Prossnitz und Umgebung", kterou v letech 1885-1886 uveřejnil ve výročních zprávách německé vyšší reálky v Prostějově (Jahresber. d. deutsch. Landes-Oberrealschule zu Prossnitz, r. 1885, p. 1-16, r. 1886, p. 1-14).

P I L L E R Matěj, Prof.

nar. 25.IV.1733 ve Štýrském Hradci - zemř. 10.XI.1788 v Budíně (Budapešti). Národnost slovenská. Jezuita, univerzitní profesor, přírodovědec.

Studoval ve Štýrském Hradci. Po ukončení studií působil jako profesor přírodopisu na Tereziáně ve Vídni, odkud v roce 1774 přešel na univerzitu v Trnavě, kam byl povolán jako profesor všeobecného přírodopisu a přednášel tu do roku 1777. Později po přestěhování trnavské univerzity působil v Budíně a Pešti. Přednášel zoologii, botaniku a mineralogii a z těchto oborů napsal řadu odborných prací. Jedním z nejvýznamnějších jeho děl je práce "Elementa historiae naturalis in usum scholarum grammaticarum et gymnasiorum per regnum Hungariae et Provincias Eidem Adnexas" (Trnava, 1775). Dílo bylo rozděleno do tří částí

(zoologie, botanika, mineralogie), vyšlo ve čtyřech vydáních a v té době bylo velmi významné z hlediska výchovy dalších přírodovědců. Prvá zoologická část této práce byla rozdělena na osm skupin, kde hmyz-Insekta byl zařazen do skupiny sedmé. M. Piller při svém průzkumu přírody s velkým úsilím a aktivitou sbíral přírodniny ze všech tří říší přírody (živočišné, rostlinné, nerostné). Po jeho smrti byla jeho bohatá sbírka přírodnin začleněna do přírodovědecké sbírky univerzity a seznam sbírky vyšel v roce 1792 tiskem pod názvem "Sbírky přírodnin, které v trojí říši nerostné, živočišné a rostlinné jsou úplně rozšířené na světě".

B i o g r a f i e :

Hrabovec I.: Matej Piller, profesor přírodopisu na Trnavskej univerzite. Balneologický spravodaj. Balneohistoria slovac numeru XVIII., 1982, Piešťany, p. 111-113.

Encyklopédia Slovenska. Sv. IV., N-Q (Piller M., p. 329). Veda, Bratislava, 1980.

Tibenský J. a kol.: Biobibliografie přírodných, lékařských a technických vied na Slovensku do roku 1850. Sv. I. (Piller M., p. 512-513). Martin, 1976.

P I T R A Josef Alois

nar. 1812 v Opavě - zemř. 1891.

Národnost česká. Duchovní. Včelař, včelařský organizátor a publicista.

Působil jako farář v Sedlci u Kutné Hory. Byl výborným včelařem a jako aktivní organizátor zdárně ve svém okolí ovlivňoval rozšiřování včelaření a podporoval snahy o založení samostatného českého včelařského spolku. Byl zakladatelem nauky o významu krmné šťávy ve včelstvu a zabýval se včelařskou publicistikou. V roce 1857 napsal práce "Einiges über die Verhältnisse des Stockes zur Wärme im Stocke" (Bienen-Ztg., 1857) a "Něco o teplotě v oulech" (Hospodářské noviny, 8., 1857). V roce 1873 vydala Matice rolnická v Praze Pitrovu knihu "Včelaření podběrné". Upravené a rozšířené vydání knihy o názvu "Včelaření podběrné obsahující poučení o úle a náradí včelařském" vyšlo v nakladatelství A. Reinwarta v Praze, roku 1875.

B i o g r a f i e :

Včelařova čítanka (Pitra J., p. 801). Praha, 1925.

P L E T I C H A Josef

nar. 21.V.1870 v Praze - zemř. 7.VI.1933 v Praze.

Národnost česká. Státní poštovní zaměstnanec. Entomolog-amatér, koleopterolog. Členem Č. spol. ent. od r. 1910.

Po studiích byl přijat do zaměstnání do státní služby k c.k. poště. Nastoupil 15.9.1893 a po získání praxe působil jako poštovní asistent. Od 17.7.1919 byl schválen do funkce vrchního poštovního tajemníka na poštovním úřadě v Praze-Žižkově 1., kde setrval až do konce života.

V entomologii se aktivně věnoval studiu a sběru brouků (Coleoptera). Specializoval se na čeleď Cantharidae a svůj zájem soustředil pouze na brouky sbírané v Čechách. Dle údajů v literatuře sbíral na mnoha různých lokalitách v pražském okolí, ale i na jiných místech Čech. V sezoně 1910 a 1911 sbíral v Jelením příkopu Pražského hradu, v Praze-Troji, v Prokopském údolí, u Jiren, v Káraném, v Nepoměřicích u Uhlířských Janovic, v okolí Vraného n. Vlt. a v r. 1912 v Kutné Hoře, v Modřanech a u Chrouskova. V dalších letech prováděl četné sběry u Neratovic, v okolí Otradovic, u Sázavy, v okolí Litomyšle na mnohých dalších lokalitách. Jeho sběry některých druhů rodu *Helophorus* F. (Col.) z pražského okolí i sběry brouků jiných čeledí z četných českých lokalit cituje Ant. Fleischer ve svém Přehledu brouků ČSR (Brno, 1927-1930). Faunistickým článkem o názvu "Noví brouci pro českou faunu" přispěl do Časopisu Č. spol. ent. r. 13., 1916. Pletichova sbírka českých brouků je uložena v entomologickém oddělení Národního muzea v Praze.

P L U S K A L František Salesius, Med.Dr.

nar. 28.I.1811 v Moravičanech - zemř. 28.III.1901 v Brumově.

Národnost česká. Lékař. Spisovatel, popularizátor, historie a přírodních věd.

Po ukončení lékařských studií působil jako magistr chirurgie v Lomnici na Moravě a od roku 1857 na Velehradě. Později se usadil v Moravském Brumově, kde konal lékařskou praxi až do konce života.

Vedle svého lékařského povolání se věnoval literární činnosti a psal českým jazykem. Své literární práce uváděl pod pseudonymem "Moravičanský". Psal rozličné práce z oboru moravské historie a napsal řadu prací a pojednání z botaniky a zoologie do různých časopisů.

Z hlediska užité entomologie, jako historický dokument má význam jeho spis "O pěstování moruševých stromů a bourců" (Brno, 1856).

B i o g r a f i e :

Pluskal-Moravičanský F. S.: Autobiografie. Životopisné pomměny. Vyd.

K. Handl, Uherské Hradiště, 1887, pp. 97.

Ottův slovník naučný, sv. 19 (Pluskal F. S., p. 949-950). Praha, 1902.

P O D A N Ý Č e n ě k

nar. 26.XI.1919 v Praze - zemř. 28.IX.1980 v Benátkách nad Jizerou. Národnost česká. Muzejní pracovník. Přírodovědec, herpetolog, entomolog. Člen entomologických společností ve Francii, Švýcarsku, Polsku a NDR.

Obecnou a měšťanskou školu vychodil v Praze 7 a pak studoval na Jiráskově pražském gymnáziu. Po maturitě se v r. 1939 hlásil na přírodovědeckou fakultu Karlovy univerzity, kde však hned po započetí studia měl okupačním uzavřením vysokých škol studium ukončeno. V době okupace prošel několik dočasných zaměstnání a později se stal zaměstnancem Státního zdravotnického ústavu v Praze, kde pečoval o chovy jedovatých hadů. Na kratší období nastoupil místo úředníka v Českomoravském svazu pro mléko a tuhy. V roce 1943 byl jako odborník - herpetolog pracovní nasazen do Německa na hadí farmu v Dessau-Rosslau, kde byl dva roky. Po ukončení války se dostal zdrav zpět do vlasti a v červnu r. 1945 na základě pověření ministerstva školství převzal do české národní správy zoologickou zahradu v Liberci, kterou vedl do r. 1947. Přihlásil se také znovu k vysokoškolskému studiu, které však v r. 1948 z existenčních důvodů ukončil. Jako zdatný odborník a praktik v herpetologii založil vlastní soukromou hadí farmu, kterou v roce 1949 likvidoval a přešel pracovat do liberecké továrny Textilana. V roce 1964 převzal funkci ředitele Městského muzea v Benátkách n. Jizerou, kde jeho práce i vzorně vedené muzeum byly oceněny okresem i krajem několika vyznamenáními.

Dráhu herpetologa mu životní okolnosti zkřížily a uzavřely, jeho zájem o přírodu a sběratelskou činnost byl však velmi silný, proto začal v roce 1949 aktivně pěstovat entomologii, které se již věnoval v mládí a v době gymnazijních studií. Začal se zabývat sběrem a studiem brouků (Coleoptera), čeledí tesaříkovitých (Cerambycidae), sbíral však brouky i jiných čeledí. V roce 1937 podnikl společně se známým malakologem J. Petrůkem svou první zahraniční sběratelskou cestu do Bulharska a v roce 1938 navštívil tuto zemi ještě samostatně. Vedle sběru plazů se zaměřil na hmyz, který uložil do své vznikající entomologické sbírky. Č. Podaný jednak budoval svou vlastní sbírku Ceramby-

cidů, jednak pečoval o rozšiřování entomologické sbírky Městského muzea v Benátkách n. Jiz. Spolupracoval s několika zahraničními muzei, pro která určoval sběry tesaříků (byla to muzea v Drážďanech, Londýně, Frankfurtu n. Mohanem, Mnichově, Bonnu) a byl ve spojení s odborníky v USA, Kanadě, Japonsku, Brazílii, Itálii a SSSR. Řadu svých entomologických prací publikoval v zahraničních odborných časopisech (např. Deutsche entomologische Zeitschrift, Acta zoologica mexicana, Polskie Pismo Entomologiczne, Mitteilungen der Deutschen Entomologischen Gesellschaft aj.). Práce o domácí entomofauně převážně uváděl v muzejním časopise Labores Musei in Benátky n. Jiz., který založil v roce 1965.

Z publikovaných entomologických prací o domácí fauně možno uvést: "Nové formy tesaříka *Saperda scalaris* L. z ČSR" (Čas. Čs. spol. ent., 46., 1949), "Tesaříkovití zjištění v r. 1966 v okolí Benátek n. Jiz." (Labor. mus., 3., 1967), "Tesaříkovití na Benátecku - Col. Cerambycidae I." (Labor. mus., 3., 1967), "Nosatcovití okresu Mladá Boleslav" (Labor. mus., 6., 1970), "Hmyz okresu Mladá Boleslav" (Labor. mus., 9., 1973).

Entomologické sbírky Č. Podaného jsou uloženy v Městském muzeu Benátky n. Jizerou a v entomol. odd. Slovenského národního múzea v Bratislavě.

B i o g r a f i e :

Borovička F.: K padesátinám RNC. Čenka Podaného. Labores Musei in Benátky n. Jiz., 5., 1969, p. 36-60.

B i b l i o g r a f i e :

Labores Musei in Benátky n. Jiz., 5., 1969, p. 41-57.

P O D H A J S K Ý Karel

nar. 24.V.1871 v Litomyšli - zemř. 30.IX.1930.

Národnost česká. Městský úředník. Myslivec, kynolog, entomolog.

Vychodil obecnou školu v Litomyšli a v roce 1884 začal studovat gymnázium v Litomyšli, kde vychodil první ročník a pak přešel na studia do německé obchodní akademie v Praze. Po studiích pracoval pro agenturu Assecuratione generali a v letech 1894-1895 vykonal vojenskou službu v o.k. rakousko-uherské armádě. V roce 1900 nastoupil úřednické místo důchodního města Litomyšle, které zastával až do konce svého života.

Podhajský byl iniciátorem založení pokrokové myslivecké organizace v Československu. Jako vášnivý a zkušený myslivec a kynolog byl me-

zi přáteli nazýván přezdívkou "Mysliveček". Na paměť jeho činnosti a zásluh se v různých místech republiky konají nejvyšší zkoušky loveckých psů zvané "Memoriál Karla Podhajského".

V entomologii se Podhajský aktivně věnoval sběru a studiu brouků (Coleoptera) a zajímal se rovněž o hmyz jiných řádů. Patřil mezi starší sběratele na Litomyšlsku, kde převážně též prováděl regionální průzkum entomofauny.

B i o g r a f i e :

Vach M.: Karel Podhajský a myslivost. Zprávy z muzeí od Trstenické stezky, 5., 1968, p. 30-40.

P O H L Johann Emanuel, Med.Dr.

nar. 22.II.1782 v České Kamenici - zemř. 22.V.1834 ve Vídni.

Národnost německá. Lékař, vysokoškolský učitel, cestovatel, Přírodovědec, botanik, entomolog.

Studoval univerzitu v Praze, kde se v r. 1808 stal doktorem lékařství. Po studiích působil jako vysokoškolský asistent botaniky na pražské univerzitě. V roce 1817 odcestoval s výpravou rakouských přírodovědců do Brazílie, kde prováděl sběry přírodnin, především rostlin a hmyzu. V roce 1821 se vrátil s hojnými sbírkami a stal se kustodem císařských sbírek přírodnin v zámku Schönbrunn ve Vídni.

Floristické a entomologické sběry prováděl i v Čechách, hlavně v okolí Karlštejna a v r. 1808 konal průzkumy v Krkonoších. Napsal: "Flora Bohemiae" (2 sv., v r. 1808-1815, Praha), "Plantarum Brasiliae icones et descriptiones" (2 sv., 1827-1829, Vídeň).

Entomologické sběry získané za pobytu v Brazílii zpracoval v práci "Brasiliens vorzüglich lästige Insecten. Aus seiner Reise in das Innere von Brasilien" (1832, Vídeň).

B i o g r a f i e :

Ottův slovník naučný, díl 19 (Pohl J. E., p. 1047), Praha, 1902.

Masarykův slovník naučný, díl 5 (Pohl J. E., p. 798), Praha, 1931.

P O H N E R T Eduard von, JUDr.

nar. 1864 - zemř. 9.III.1945 v Praze.

Národnost česká. Právník, soudní úředník. Entomolog-amatér, koleopterolog. Členem Č. spol. ent. od roku 1911. V letech 1926-1930 za ČSR uveden v Entomologen Adressbuch A. Hoffmanna, Vídeň.

Po ukončení studia práv a získání doktorátu vstoupil do státní

služby jako soudní úředník. Prošel řadou postupně vykonávaných funkcí, až dosáhl titulu rady zemského soudu v Praze a v roce 1913 byl povýšen na vrchního radu. Tento úřad zastával až do roku 1920, kdy byl jmenován senátním presidentem. V roce 1932 byl jmenován vicepresidentem vrchního zemského soudu v Praze. V roce 1934 svou služební činnost ukončil a odešel do výslužby.

Entomologii se aktivně věnoval od mladých let a zabýval se sběrem a studiem brouků (Coleoptera). Sběry prováděl v Praze a v širokém pražském okolí, často však podnikal i delší sběratelské cesty v ČSR a do zahraničí. Např. v r. 1911 sbíral v Krkonoších a na Šumavě, v r. 1912 na Meklenburském Baltu, v r. 1913 v Julských Alpách, v r. 1914 znovu na Šumavě. Ve dvacátých letech se dvakrát vypravil na sběratelskou exkurzi do Jugoslávie (r. 1926, 1927). V r. 1938 sbíral v Poděbradech, Přesto, že byl zkušeným entomologem a aktivním sběratelem, tak své poznatky a významné nálezy sám nepublikoval, ale nezištně je sděloval a předával jiným entomologům. Mezi entomology byl oblíben a ctěn, o čemž svědčí i to, že někteří autoři pojmenovali nové taxony brouků jeho jménem. Např. *Harpalus pohnerti* Jedl. (1928), *Chlaenius pohnerti* Jedl. (1931), *Pterostichus pohnerti* Jedl. (1934), *Colpodes pohnerti* Jedl. (1934) a *Anthaxia pohnerti* Obenb. (1925).

Pohnertova sbírka Coleopter cca 10.000 ex. z různých oblastí je uložena v entomologickém oddělení Národního muzea v Praze.

P O K O R N Y Emanuel

nar. 1838 - zemř. 21.III.1900 v Opavě.

Národnost německá. Učitel, ředitel školy. Přírodovědec, entomolog-lepidopterolog a dipterolog. Spoluzakladatel a člen Přírodovědeckého spolku v Opavě.

Žil a působil v Opavě, kde konal učitelské povolání a zastával funkci ředitele obchodní školy.

V entomologii se nejprve věnoval sběru a studiu motýlů (Lepidoptera), z nichž shromáždil nevelkou sbírku. Později se zabýval dvoukříd-
lým hmyzem (Diptera). Zpracoval dipterofaunu Tyrol, studoval Tipulidy rakouských Alp a popsal řadu nových taxonů řádu Diptera z tehdejšího rakouského území. Své dipterologické příspěvky publikoval v časopisech *Wiener entomologische Zeitung*, *Verhandlungen der Zoologisch-botanischen Gesellschaft in Wien* a *Mitteilungen des Naturwissenschaftlichen Vereins in Troppau*. Z jeho dipterologických prací možno uvést: "Vier neue österreichische Dipteren" (1886), "Beitrag zur Dipterenfauna Tirols"

(1887, 1889, 1893), "Neue Tipuliden aus den österreichischen Hochalpen" (1887), "Eine neue Drosophila" (1896) a jiné. V článku "Eine alte und einige neue Gattungen der Anthomyiden" z r. 1893 uvádí nový druh *Prosalpis hydrophorina* z okolí města Aše v Čechách.

B i o g r a f i e :

Mík J.: Notizen - Emanuel Pokorný. Wien. ent. Ztg., 19., 1900, p. 136.

Verral G. H.: Trans. ent. Soc. London, 45., 1900.

B i b l i o g r a f i e :

Index Litteraturae Entomologicae. Serie II., Bd. 3. (Pokorný E., p. 303).

P O K O R N Ý František

nar. 28.IX.1863 v Lišově u Třeboně - zemř. 15.IX.1935 v Praze.

Národnost česká. Magistrátní úředník. Entomolog-amatér, lepidopterolog. Členem Č. spol. ent. od roku 1909. V roce 1905 uveden v Entomologen Adressbuch W. Junka, Berlin a v letech 1921-1930 za ČSR uváděn v Entomologen Adressbuch A. Hoffmanna, Vídeň.

Studoval na malostranském gymnáziu v Praze a pak práva na právnické fakultě Karlovy univerzity. Po studiích nejdříve působil v knihovně Musea království českého, později nastoupil do služeb pražského magistrátu. Dekretem městské rady z 24.9.1895 byl jmenován konceptním praktikantem a služební přísahu vykonal 29.9.1896. Dne 1.10.1901 byl jmenován magistrátním komisařem a v roce 1912 obdržel titul magistrátního rady. Postupně působil jako přednosta v odboru zdravotním vojenském, hospodářském a plynárenském. S titulem vrchního magistrátního rady odešel 1. května 1923 do výslužby.

Sběru motýlů (Lepidoptera) se začal věnovat jako student a po určité přestávce se v roce 1900 ke své zálibě vrátil, kdy začal s lepidopterologií již na vědeckém základě. Sbíral především české motýly, pak motýly širšího palearktu a částečně i exoty. Svou entomologickou a sběratelskou činnost prohloubil zejména po svém vstupu do České společnosti entomologické v r. 1909, v jejíž výboru aktivně pracoval v letech 1912-1913 a znovu v období 1923-1935. V letech 1919-1924 pobýval v letním období vždy několik týdnů v lázeňském městě Poděbradech, kde prováděl lepidopterologický průzkum okolí. Zjistil zde řadu vzácných a zajímavých motýlů, o kterých podal čtyři souhrnné zprávy v Časopise Československé společnosti entomologické. Sbíral v Čechách na četných lokalitách, např. v r. 1911 ve Zbečně u Křivokláta, dále v dalších lé-

tech v okolí Tábora a Pardubic, v nížině středního Polabí a velmi často v širokém pražském okolí. V červnu roku 1921 sbíral společně s Ant. Straubem v lesích u Velkého Oseka vzácného hnědáka *Melitaea maturna* L. (cit. Čas. Čs. spol. ent., 19., 1922, p. 63). Údaje o významných nálezech českých motýlů ze své sbírky poskytl JUDr. J. Sterneckovi pro jeho *Prodromus českých motýlů* (r. 1929).

Své lepidopterologické práce, především o významných družích, které zjistil při svých sběratelských exkurzích, publikoval v Časopise Čs. spol. ent. K Pokorného počtě byly jeho jménem pojmenovány nové taxony - noční motýl *Epizeuxis calvaria* a. pokornyi Sterneck (1921) a krásek *Agrius pokornyi* Obenb. (1935). Pokorného lepidopterologická sbírka o rozsahu *Macrolepidoptera* 8.000 ex. a *Microlepidoptera* 1.000 ex. je uložena v entomologickém oddělení Národního muzea v Praze.

B i o g r a f i e :

Novák Jar.: Za mag. radou F. Pokorným + . Časopis Čs. spol. ent., 32., 1935, p. 145-146.

B i b l i o g r a f i e :

Časopis Čs. spol. ent., 32., 1935, p. 145-146.

P O K O R N Ý Jan

nar. 1808 - zemř. 19.XI.1895.

Národnost česká. Státní úředník. Entomolog-amatér, lepidopterolog.

Žil v Praze, kde působil ve funkci krajského pokladního kontrolora.

Do entomologie počátkem padesátých let min. stol. (1850) uvedl J. Pokorného prof. dr. F. A. Nickerl, kterého pak Pokorný po řadu let jako přítel a společník provázal na četných entomologických exkurzích.

Po vzoru Nickerlově se začal zabývat sběrem a studiem malých motýlů (*Microlepidoptera*) a spolu s ním má hlavní zásluhu na probuzení zájmu českých lepidopterologů o studium této skupiny motýlů do té doby v Čechách opomíjené. Sběry prováděl převážně v širokém pražském okolí (Krč, Kunratice, Lhotka, Troja/Pelčtyrolka, Roztoky, Veltrusy, Hlubočepy, Prokopské údolí, Velká Chuchle, Zbraslav-Závist, Radotín, Kopanina, Točná, Karlštejn aj.). Dále jsou známy jeho sběry z okolí Karlových Varů a z Jizerských hor.

Vedle faunistického průzkumu malých motýlů byly cenné jeho poznatky z biologických pozorování a chovu housenek. V letech 1855-1872 byl Pokorný v aktivním písemném styku s kustodem c.k. zoologického kabine-

tu ve Vídni Johannem Angelo Ferrarim. Údaje o Pokorného významných nálezech drobných motýlů byly použity MUDr. O. Nickerlem v práci "Catalogus insectorum faunae bohemicae: III. Kleinschmetterlinge (Microlepidoptera)" z r. 1894. K Pokorného počtě byl pojmenován nový taxon motýla čeledi Oecophoridae Borkhausenia pokornyi Nickerl. V období let 1892-1894 předal Pokorný svou sbírku českých mikrolepidopter v rozsahu cca 6.000 ex. do zoologického oddělení Českého musea v Praze (cit: O. Štěpánek: Stopadesát let zoologie NM v Praze. Čas. NM, odd. přír., r. 138-139, 1969-1970, p. 71) a dr. J. Obenberger v článku "Několik poznámek", kapitola o ent. sbírkách NM Čas. Čs. spol. ent., r. 18, 1921, p. 99-102).

P O K O R N Ý Jan

nar. 1874 ve Svojšicích u Kolína - zemř.

Národnost česká. Mistr řezbářský. Entomolog-amatér, lepidopterolog. Členem Č. spol. ent. od r. 1918. V letech 1921-1930 za ČSR uveden v Entomologen Adressbuch A. Hoffmanna, Vídeň.

Bydlel v Praze na Žižkově, kde provozoval živnost řezbářskou.

V entomologii se zabýval studiem motýlů (Lepidoptera), jejichž sběry převážně prováděl v širším okolí Prahy a na Kolínsku.

P O L Á K Jaroslav

nar. 4.V.1895 v Dolním Jiřetíně - zemř. 11.I.1972 v Rokycanech.

Národnost česká. Slévav v železárnách. Entomolog-amatér. Členem Čs. spol. ent. od r. 1945.

Chlapeckou měšťanskou školu vychodil v Rokycanech v letech 1907-1909. Jako slévárenský učeň navštěvoval pak v letech 1909-1912 Živnostenskou pokračovací školu v Rokycanech, kde se též učil ve slévárně dle pomístního názvu na Žampúkách. Po vyučení pracoval nejprve ve slévárně v Rokycanech a později v železárnách v Hrádku u Rokycan.

V entomologii se věnoval sběru brouků (Coleoptera) i motýlů (Lepidoptera), které sbíral v Čechách, převážně v okolí Rokycan a Hrádku u Rokycan. Část své sbírky získal též výměnou s jinými sběrateli a koupil na výměnných schůzkách členů Čs. spol. ent. v Praze. Svou sbírku shromažďoval přes dvacet let a stručnou informativní zprávu o ní v deníku otisklo Svobodné Slovo ze 4. května 1961.

Polákova sbírka Lepidopter o rozsahu cca 5.600 ex. a Coleopter cca 17.800 ex. je uložena v entomologickém oddělení Západočeského muzea v Plzni.

nar. 25.I.1847 v Mířovicích u Veltrus - zemř. 17.II.1900 v Praze. Národnost česká. Obchodní úředník, preparátor přírodnin, Přírodovědec, botanik, entomolog, přírodovědecký popularizátor. Zakládající člen Klubu přírodovědeckého v Praze od r. 1872.

Studoval nižší gymnázium v Jičíně a po přestěhování rodičů do Uher pokračoval v gymnaziálních studiích v Užhorodě. Po návratu do Čech působil jako praktikant v textilní továrně v Lomnici nad Popelkou do r. 1870, kdy přesídlil do Prahy. Nastoupil místo účetního v bubenečské továrně a od r. 1877 byl zaměstnán jako preparátor v obchodě přírodninami Václava Friče v Praze.

Vyhraněný zájem měl od mládí o botaniku, která se stala jeho zamilovanou vědou. V průběhu doby, na základě pilného odborného samostudia i načerpaných praktických poznatků a zkušeností se stal výborným botanikem, jenž znal nejen českou, ale z velké části i evropskou floru. Vedle botaniky byla druhým oborem Polákova zájmu entomologie, kterou se horlivě zabýval již při studiích v Uhrách. V období své pracovní činnosti v přírodovědeckém závodě V. Friče se jeho entomologické znalosti velmi prohloubily a osvojil si obsažné vědomosti i z jiných oborů zoologie. Svůj opravdový zájem o entomologii prokazoval i tím, že v r. 1892 docházel do zoologického oddělení Českého musea v Praze a pomáhal řediteli V. Vávrovi při sestavování a instalaci výstavních sbírek hmyzu. Jako vnímavý pozorovatel přírody a zkušený publicista obohatil K. Polák českou populárně vědeckou entomologickou literaturu o četné práce, které přinášely poučení a podněcovaly hlubší zájem o entomologickou vědu. Své práce uveřejňoval v přírodovědeckém časopise Vesmír, kterého byl aktivním spolupracovníkem. Z jeho četných publikací je velmi zajímavý "Kalendář entomologických exkurzí", uvedený ve Vesmíru v letech 1888-1890. Z dalších příspěvků byl cenný "Klíč k určování českých brouků", uveřejňovaný ve Vesmíru pro jednotlivé čeledě na pokračování v letech 1882-1885. Z jeho entomologických článků je možno pro příklad uvést: "Mol jablonový, zhoubce sadů v okolí Veltrusském" (Vesmír, 9/1880), "Štítonoš mlhovitý nebo-li kropenatý - *Cassida nebulosa* L., jakožto škůdce cukrovky" (Vesmír, 12/1883), "Užitečnost pavouků v lesích" (Vesmír, 14/1885), "Zprávy o hmyzu z Čech" (Vesmír, 18/1889), "O motýlech cizozemských" (Vesmír, 18/1889) a jiné.

B i o g r a f i e :

Kf. (Kafka J.): Karel Polák. Vesmír, 29., 1900, p. 121-122.

Židlický J.: Karel Polák, botanik, entomolog a zakládající člen Klubu.

Třicátá prvá výroční zpráva Klubu přírodovědeckého v Praze za správní rok 1900, p. 6-7.

Čelakovský L. J.: Karel Polák - životopisná vzpomínka. Vesmír, 30., 1901, p. 50-52.

Ottův slovník naučný. Sv. 20 (Polák K., p. 62), Praha, 1903.

B i b l i o g r a f i e :

Index Litteraturae Entomologicae. Serie II., Bd. 3., p. 303-304.

P O L A N S K Ý Anton

nar. 1810 - zemř. 31.V.1902.

Národnost německá. Důstojník c.k. rakouské armády. Entomolog-amatér, lepidopterolog.

Byl vojenskou osobou z povolání c.k. rakouské armády v hodnosti plukovníka. V entomologii se věnoval sběru a studiu motýlů (Lepidoptera). Kromě sběrů v Evropě a palearktické oblasti získával koupí i výměnou exotické motýly indoaustalské, americké i africké fauny. Vedle obecné lepidopterologické sbírky shromažďoval speciální sbírku rodu Parnassius, kde se zaměřil na získání ras a variet tohoto rodu.

Polanského rozsáhlá lepidopterologická sbírka (obecná sbírka čítá 3.974 ex., sbírka rodu Parnassius 219 ex., sbírka exotů 3.070 ex.) je uložena v entomologickém oddělení Moravského muzea v Brně.

P O M E K Á Ć Michal

nar. 1865 v Banské Štiavnici - zemř. 1925.

Národnost slovenská. Včelař, odborný redaktor.

Působil jako odborný učitel včelařství, byl šířitelem včelařské osvěty a redaktorem slovenských včelařských časopisů. V letech 1904-1908 redigoval a vydával časopis "Praktický včelár" a později v letech 1922-1923 časopis "Včelár na Slovensku". Svoje praktické zkušenosti a poznatky vlastního včelaření zveřejnil v roce 1902 v knize "Včelár alebo počiatky zdarného včelárenia".

Příloha 25.
PORTRETNÍ SNÍMKY
K SEZNAMU
BIOGRAFIÍ
ČS. ENTOMOLOGŮ

Vladislav Pašek

Jan Pavlů

Emanuel Pecka

Jaroslav Pečírka

Jakub Petráš

Příloha 26.
PORTRETNÍ SNÍMKY
K SEZNAMU
BIOGRAFIÍ
ČS. ENTOMOLOGŮ

Karel Pflégr

Čeněk Podaný

Rudolf Pohnert

František Pokorný

Jaroslav Polák

